

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Факультет менеджменту

Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійних робіт з дисципліни

«ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

(освітній ступінь - магістр)

Дніпро

НТУ ДП

2018

Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни *Теорія публічного управління та адміністрування* для студентів за напрямом підготовки 281 *Публічне управління та адміністрування* 2018 . – 28 с.

Розробники: *Ісіков Сергій Михайлович*, доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління НТУ «Дніпровська політехніка»
Тимошенко Любов Вікторівна, канд. екон. наук, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління НТУ «Дніпровська політехніка»

ВСТУП

Однією з важливих причин кризових суспільних явищ сьогодні є не тільки криза економіки, але й низька ефективність управлінського апарату, криза публічного управління. Вивчення курсу теорія публічного управління сьогодні набуває особливого значення у зв'язку зі змінами, що відбулися в державно-правовій системі України і пов'язані зі здійсненням адміністративної реформи, закріпленням у Конституції України світових та європейських стандартів щодо прав і свобод людини і громадянина.

Об'єктом навчальної дисципліни є суспільні та політичні процеси, що відбуваються у публічному управлінні.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності, принципи, функції, методи, засоби, моделі й процеси у публічному управлінні та розроблення практичних рекомендацій щодо посилення впливовості публічного управління в Україні.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного врядування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні об'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень суб'єкта публічного управління та адміністрування, в тому числі в органах державної влади і місцевого самоврядування.

Компетенції за освітньою програмою:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером
- здатність організувати діяльність органів публічного управління та організацій різних форм власності

Нормативний зміст, сформульований у термінах результатів навчання:

- застосовувати навички абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- уміти мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером;

– уміти організовувати діяльність органів публічного управління та організацій різних форм власності.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Теорія публічного управління та адміністрування» згідно з вимогами освітньої програми.

Студенти **повинні знати:**

1) на понятійному рівні: категоріальну сутність публічного управління та адміністрування, етапи їх формування і розвитку, ідеологічне підґрунтя; політико-правові основи взаємодії держави і громадянського суспільства; організаційні засади публічного адміністрування; сутність публічної політики, лідерства та демократії; особливості управлінської діяльності публічних лідерів; публічне управління на муніципальному рівні; функції та економічні засади публічного управління та адміністрування; особливості аналізу та оцінювання результативності й ефективності публічного управління та адміністрування; стратегічні орієнтири та інструменти публічного управління сталим розвитком на національному і місцевому рівнях; концептуальні засади реформування публічного управління в Україні;

2) на фундаментальному рівні: методологічну основу і предметну сферу публічного управління та адміністрування; структурні складові теорії публічного управління; цілі, функції, принципи, методи і механізм публічного управління та адміністрування;

3) на практично-творчому рівні: методику вирішення практичних завдань щодо визначення тенденцій, аналізу, оцінювання діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Студенти **повинні вміти:**

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та організаційні конструкції публічного управління та адміністрування, вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;

2) на алгоритмічному рівні: застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу і оцінювання діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;

3) на евристичному рівні: аналізувати положення та інститути публічного управління та адміністрування;

4) на творчому рівні: вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі, ґрунтовно висловлюватись та дискутувати, використовуючи набуті знання з теорії публічного управління та адміністрування.

Тема 1. Публічне управління як суспільне явище

1.1. Категоріальна сутність публічного управління та його еволюційні аспекти в Україні

1.2. Ретроспективний огляд формування та розвитку ідей публічного управління та адміністрування

1.3. Методологічна основа та предметна сфера публічного управління

Будь-якому суспільству притаманне таке явище, як управління. Воно має місце в усіх суспільствах, у всіх сферах життєдіяльності людей, у всі часи людської цивілізації. Чим масштабнішою є спільність людей, які взаємодіють між собою, тим більшою є потреба в управлінні, що в науці дістало назву суспільного (соціального) управління, що тлумачиться як вплив на суспільство у цілому або його окремі ланки для того, щоб забезпечити збереження їх якісної специфіки, їх нормальне функціонування, удосконалення й розвиток, успішний рух до заданої мети.

Суспільне управління можуть здійснювати різноманітні інститути. На цьому акцентується увага у визначенні, що дається в Енциклопедії державного управління, згідно з якою суспільне управління – управління процесами формування і розвитку суспільства, що інтегрує управління всіма сферами суспільної діяльності (політичної, економічної, соціальної, гуманітарної, екологічної), державне управління (центральне, регіональне, місцеве), місцеве самоврядування, управління громадськими організаціями і рухами, політичними партіями, профспілками та ін.

До загальної інституційної структури суспільного управління в сучасних умовах можна включити:

- наддержавні та міждержавні організації;
- органи державної влади;
- органи місцевого самоврядування;
- політичні партії;

- органи громадського самоврядування, громадські організації, рухи, профспілки та ін.;
- організації приватного сектору.

Публічне управління як системне суспільне явище представляє собою багатогранну діяльність органів трьох гілок влади (законодавчої, виконавчої, судової) та органів місцевого самоврядування (в межах повноважень, делегованих їм за принципом демократичної децентралізації) по здійсненню внутрішніх і зовнішніх функцій держави, спрямовану на формування політики, вироблення, ухвалення та реалізацію форм і механізмів впливу на всі сфери та процеси життєдіяльності суспільства з метою досягнення та підтримання соціоекономічної рівноваги на підставі взаємоузгодження загальнодержавних, регіональних, групових і індивідуальних інтересів.

Рекомендована література за темою: [1-12], [17, 20, 22, 24], [33-37].

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до формування категоріальної сутності публічного управління, розвитку ідей публічного управління та адміністрування, формування методологічної основи та предметної сфери публічного управління, встановлення еволюційних аспектів в Україні.

Тема 2. Теоретичні витoki публічного управління

2.1. Ідеологічне підґрунтя публічного управління

2.2. Структурні складові теорії публічного управління

2.3. Цілі, функції, принципи та механізм публічного управління

Публічне управління – здійснення сукупності раціональних (тобто запрограмованих і виокремлених за певними ознаками із можливих з

урахуванням стану зовнішнього середовища) впливів на функціонування та розвиток колективу людей на основі програми управління та інформації про поведінку та стан об'єкта управління, спрямованих на підтримку, поліпшення та розвиток об'єкту управління для досягнення наперед визначеної сукупності цілей.

Наукова теорія публічного управління та адміністрування має певні структурні складові: філософські засади, понятійно-категоріальний апарат, концептуальні ідеї, виявлення закономірностей та методи дослідження.

Розвиток понятійно-категоріального апарату та концептуальних ідей публічного управління є основою для виявлення закономірностей, що є складовою теорії публічного управління. Саме сукупність цих закономірностей формує науковий образ публічного управління.

У вивченні стану та процесів публічного управління може бути використаний увесь арсенал наукових методів.

Методологія публічного управління є сукупністю наукових методів дослідження (певних способів організації дослідження свого предмету, послідовність виконання певних процедур, необхідних для досягнення поставленої мети).

Для модернізації публічного управління визначальним є розуміння необхідності методологічного врахування об'єктивних законів суспільного розвитку, теоретичних узагальнень, особливостей і тенденцій розвитку суспільного життя.

Рекомендована література за темою: [1-12], [20, 22, 25], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до формування ідеологічного підґрунтя та структурних складових теорії публічного управління, визначення цілей, функцій, принципів та механізму публічного управління.

Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт публічної політики

3.1. Держава і громадянське суспільство: політико-правові основи

3.2. Публічна політика, лідерство та демократія

3.3. Громадські формування як носії влади в демократичному суспільстві

3.4. Становлення та розвиток громадянського суспільства в сучасній Україні

3.5. Реалізація публічного управління у форматі соціального партнерства

Становлення української державності характеризується активним розвитком інститутів громадянського суспільства, які прагнуть не лише впливати на інститути державної влади з метою вироблення адекватної державної політики, а й бути безпосередніми її творцями. Завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям громадянин сьогодні має всі можливості брати участь у прийнятті владно-публічних рішень та бути залученим до публічного управління.

У публічній політиці для певних суб'єктів, здійснення державної політики норми конституційного права мають розглядатися у нерозривній єдності з політичною відповідальністю.

Публічна політика є специфічною формою комунікації суб'єктів політичного процесу, яка дає змогу активізувати участь громадян у її виробленні та реалізації політичних рішень.

Основними напрямками діяльності громадських організацій у сфері публічної політики є:

- участь у реалізації державних і муніципальних програм, соціальних замовлень;

- участь у роботі органів влади; участь у підготовці проектів законів та нормативних актів;

- здійснення контролюючих функцій за діяльністю органів влади.

Публічна діяльність як прояв сутності публічної політики включає:

- діяльність держави у сфері задоволення соціальних запитів;
- діяльність держави, спрямовану на задоволення запитів груп інтересів.

Публічна діяльність здійснюється з метою оптимізації та раціоналізації прийняття публічних рішень.

В умовах реформування політичної системи відбувається розвиток специфічного стилю публічного та державного лідерства, що увібрав у себе колишні політичні традиції, засновані на вітчизняних уявленнях населення, і нові демократичні риси – ініціативу, прагнення до перетворень, ведення самостійного політичного курсу. Дані особливості відбилися й на управлінській діяльності публічних лідерів. Насамперед, окрім професійних і управлінських якостей, притаманних публічному лідеру, має значення й потенціал самої особистості. Зараз, замість hard skills (англ. hard skills - «тверді навички»), на перше місце виходить soft skills (англ. soft skills «м'які навички» або «гнучкі навички»).

Рекомендована література за темою: [1-12], [13, 16, 20, 23, 25, 29], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до формування політико-правової основи держави і громадянського суспільства, формування публічної політики, лідерства та демократії, становлення громадських формувань як носіїв влади в демократичному суспільстві.

Тема 4. Організаційні засади публічного адміністрування

4.1. Понятійно-категоріальна сутність та предметна сфера публічного адміністрування

4.2. Механізм публічного адміністрування: системний підхід

4.3. Принципи та стилі публічного адміністрування

4.4. Методи публічного адміністрування

4.5. Демократичні процедури аналізу та оцінки ефективності публічного адміністрування

Найбільш широким за своїм змістом й більш розмитим за своїм визначенням є поняття “публічне адміністрування”, оскільки воно охоплює практично усе середовище життєдіяльності за участю в його врядуванні органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб’єктів господарювання різних форм власності та громадських організацій.

Адміністрування виступає, як процес політичної діяльності, яку здійснюють на стадії вироблення та прийняття рішень державні діячі й політики, а на стадії їх реалізації – державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, представники бізнесу та громадськості.

Публічне адміністрування є складовою публічного управління (врядування); за своєю сутністю виступає скоординованими груповими діями з питань державних справ при формуванні державної політики; пов’язане із трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою і судовою) та приватними групами і індивідами, які працюють у різних компаніях і громадах; відрізняється від адміністрування у приватному секторі.

Публічний управлінець дбає про те, як найраціональніше використати публічну інфраструктуру для виробництва публічних благ та задоволення суспільного інтересу.

Органи публічної влади відповідають тим же ознакам, що і сама публічна влада: спрямованість на виконання суспільних завдань і функцій; інституційний характер; легітимність; відособленість апарату, що здійснює цю владу, від населення; структурованість за територіальною ознакою; загальність, тобто охоплення владою всіх осіб на відповідній території; безперервність функціонування (за наявності окремих тимчасових органів); універсальність, тобто спрямованість на вирішення усіх справ суспільного значення;

обов'язковість владних рішень для всіх суб'єктів на відповідній території; функціонування у правових формах, тобто діяльність за законодавчо встановленою процедурою і оформлення владних рішень правовими актами; можливість використання передбачених законодавством засобів примусу для реалізації своїх рішень; право встановлювати і стягувати загальнообов'язкові податки і збори з населення; самостійне формування бюджету.

Рекомендована література за темою: [1-12], [15, 18, 20, 25, 26, 28, 30], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до формування понятійно-категоріальної сутності та предметної сфери публічного адміністрування, системного підходу до механізму публічного адміністрування, формування принципів, стилів, методів публічного адміністрування, встановлення демократичних процедур аналізу та оцінки ефективності публічного адміністрування.

Тема 5. Особливості публічного управління на муніципальному рівні

5.1. Публічність муніципальної влади

5.2. Форми та ознаки публічної влади, особливості влади місцевого самоврядування

5.3. Місцеве самоврядування в контексті децентралізації влади

5.4. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування

Місцеве самоврядування – складний механізм, який охоплює діяльність органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади на певній території, що є складовою частиною державного механізму управління.

Поняття «публічного характеру муніципальної влади» характеризується наступними ознаками:

- 1) місцеве самоуправління виступає у ролі самостійного інституту влади, закріпленого Конституцією України і законодавстві;
- 2) воно має свій механізм здійснення функцій (населення, органи і посадові особи місцевого самоуправління);
- 3) владні повноваження реалізуються безперервно;
- 4) влада діє на території муніципального утворення і у рівній мірі розповсюджується на всіх осіб, які знаходяться на певній території;
- 5) муніципальна влада базується на законі (Про місцеве самоврядування в Україні), муніципальній власності і місцевому бюджеті, які надають їй самостійності і компетенційної відособленості,
- 6) муніципальна влада здійснюється у рамках закону;
- 7) ця влада виконує таку важливу функцію, як встановлення місцевих податків і зборів на території муніципального утворення

Місцеве управління визначає взаємодію органів виконавчої влади загальної та спеціальної компетенції субнаціонального рівня, які підзвітні і підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня, та органів і посадових осіб місцевого самоврядування для вирішення питань життєдіяльності територіальних громад у межах чинного законодавства.

Задача органів місцевого самоврядування – сприяти розвитку громадянського суспільства як суспільства громадян, які знають про свої громадянські права і свободи, вміють їх захистити, володіють навичками участі в управлінні і взаємодії з владними структурами, вміють об'єднуватися для вирішення загальних проблем, відповідати не тільки за себе, але й за оточуючих людей, в сім'ї, на службі, на роботі, і в суспільстві, по місцю проживання тощо, а, крім того, мають здатність до самовизначення, завдяки чому людина зможе розумно існувати в умовах вибору, тобто в умовах свободи і відповідальності, і завдяки чому можливо досягти інформаційного взаєморозуміння в муніципальному утворенні.

Рекомендована література за темою: [1-12], [18, 19, 25], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до визначення публічності муніципальної влади, формування місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади, визначення форм та ознак публічної влади, особливостей влади місцевого самоврядування, встановлення сфери управління та компетенцій місцевого самоврядування.

Тема 6. Функції та економічні засади публічного управління та адміністрування

- 6.1. Роль та значення економіки в суспільному житті, механізм взаємодії
- 6.2. Функції публічного управління та адміністрування у сфері економіки
- 6.3. Економічні засади публічного управління
- 6.4. Відносини власності та публічна влада
- 6.5. Інституційні засади підтримки підприємницької діяльності
- 6.6. Інституціональне підґрунтя економічної конкуренції

Вплив «публічності» на процеси управління на сучасному етапі розвитку як суспільства в цілому, так і економічних відносин, що існують в цьому суспільстві зокрема, відображує існуючі процеси об'єднання на якісно новому рівні існуючого потенціалу різних секторів суспільства (як на державному, місцево-регіональному та громадському, так і на приватному рівнях) задля вирішення нагальних ключових економічних, соціальних та культурних проблем.

Державне регулювання економіки спрямоване на досягнення ряду найважливіших цілей, основні з яких:

- створення нормальних умов для функціонування ринкового механізму;
- забезпечення стійких темпів зростання;

- регулювання структурних змін в економіці, зумовлених потребами сучасної науково-технічної революції;
- забезпечення соціальної стабільності та соціального прогресу;
- вирішення екологічних проблем.

Для повноцінного функціонування і розвитку всіх сфер суспільства органи влади, публічні організації та бізнес-структури, перш за все, мають забезпечувати процес вироблення засобів в економічній системі.

Рекомендована література за темою: [1-12], [14, 18, 25, 31], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до визначення ролі економіки в суспільному житті, формування функцій публічного управління та адміністрування у сфері економіки, розвитку економічних засад публічного управління, встановлення відносин власності та публічної влади в Україні; використання сучасних підходів до формування інституційних засад підтримки підприємницької діяльності, встановлення інституціонального підґрунтя економічної конкуренції.

Тема 7. Оцінювання результативності та ефективності публічного управління та адміністрування

- 7.1. Управлінська діяльність та її ефективність
- 7.2. Оцінювання результативності та ефективності управлінської праці
- 7.3. Особливості визначення ефективності публічного управління та адміністрування
- 7.4. Критерії та показники оцінки державного управління

Постійне прагнення громадян та громадських об'єднань до поширення їх впливу на управлінські процеси проявляється у намаганні забезпечити їх участь у цих процесах, зокрема таких управлінських процесах як:

- оцінювання діяльності суб'єктів управління (шляхом здійснення постійного контролю за їх функціонуванням та використанням коштів, в першу чергу бюджетних),
- розроблення та реалізацію управлінських рішень.

З точки зору оцінки рівня результативності та ефективності публічного управління та адміністрування, зорієнтованого на реалізацію публічних (загальних) інтересів, необхідно, визнати, що, з погляду на сучасні умови та специфіку здійснення управлінських функцій, підходи як до оцінювання державного і громадського управління, а також місцевого самоврядування, так і підходи до оцінювання процесів здійснення управління господарюючими суб'єктами підприємницької діяльності мають базуватися на спільних засадах з, безумовно, наявністю повних специфічних відмінностей.

Незважаючи на різноманіття підходів до визначення результативності управління та ефективності процесів, пов'язаних з цією діяльністю, а також точок зору на ці питання, принцип визначення успішності праці завжди однаковий і полягає в співвідношенні результатів діяльності з витратами, пов'язаними із забезпеченням саме цих досягнутих результатів.

Проблеми полягають лише у забезпеченні адекватної та об'єктивної оцінки, як результатів, так і відповідних витрат, а також приведення цих оцінок в порівнянний вид. Відмінності в оціночних показниках визначаються лише масштабом та змістом конкретних показників витрат і результатів.

Рекомендована література за темою: [1-12], [18, 24, 25, 29], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до встановлення ефективності управлінської діяльності,

оцінювання її результативності та ефективності, формування особливостей визначення ефективності публічного управління та адміністрування, визначення критеріїв та показників оцінки державного управління.

Тема 8. Публічне врядування для забезпечення сталого розвитку на національному та місцевому рівнях

8.1. Національні цілі сталого розвитку в контексті публічного управління

8.2. Стратегія та інструменти публічного управління сталим розвитком

України

8.3. Роль громадськості у сталому розвитку територій

8.4. Сталий розвиток територіальних громад в умовах децентралізації

владних відносин

Для України, що перебуває у стані суспільної трансформації, актуальним є завдання досягнення сталого розвитку суспільства, тобто на перший план виходить об'єкт управління. А це а свою чергу вимагає активної участі в управлінні держави, яка несе відповідальність перед українським народом за динаміку та спрямованість суспільно-політичних процесів.

Процес державного регулювання сталого розвитку передбачає послідовну реалізацію комплексу управлінських економічних, організаційних, фінансових заходів, що є компонентами політики забезпечення сталого суспільного розвитку. З огляду на сучасні реалії, саме від державної влади та розробленої нею політичної стратегії залежать умови ведення бізнесу, використання ресурсного потенціалу, соціально-економічні процеси, перспективи розвитку країни та забезпечення інтересів усіх членів суспільства. Отже, сталий розвиток - це регульований процес гармонізації економічних, соціальних і екологічних складових продуктивних сил, спрямованих на використання, збереження та поетапне відновлення цілісності природного середовища, створення можливостей та досягнення високої якості життя людей.

Концепція сталого розвитку з'явилася як результат об'єднання трьох структурних підсистем: економіки, соціуму та екології, збалансованість цих різних і водночас взаємопов'язаних напрямів та їх впровадження у конкретні заходи - складне завдання, оскільки всі три складові сталого розвитку повинні розглядатися комплексно.

Рекомендована література за темою: [1-12], [19, 24, 27, 31], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до встановлення національних цілей сталого розвитку в контексті публічного управління, формування стратегії та інструментів публічного управління сталим розвитком України, визначення ролі громадськості у сталому розвитку територій, формування сталого розвитку територіальних громад в умовах децентралізації владних відносин.

Тема 9. Концептуальна основа реформування публічного управління в Україні

9.1. Сучасний стан та основні тенденції модернізації публічного управління та адміністрування в Україні

9.2. Реформування публічної служби в державах-членах ЄС

9.3. Розвиток публічного управління та адміністрування в Україні у співвідношенні з європейськими концептами

Необхідність запозичення з досвіду розвинених зарубіжних країн, і передусім держав-членів ЄС, вдалих управлінських рішень, механізмів і нормативно-правових актів, що їх встановлюють, обґрунтовується як на рівні власне наукових досліджень з публічного управління, так і на рівні риторики вітчизняних політичних еліт та змісту законодавчих ініціатив.

Найактуальніша на теперішній час «Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки», схвалена розпорядженням Кабінету міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, цілком відповідає положенням ранньої теорії модернізації та узгоджується з ідеєю лінійного прогресу від певного початкового стану, який визнається архаїчним або таким, що не відповідає сучасним вимогам до публічного управління, й до бажаного рівня як результату системного оновлення.

Стратегія розроблена згідно з європейськими стандартами належного адміністрування в питаннях трансформації системи органів державного управління.

Система взаємопов'язаних модернізаційних заходів, які утворюють основний зміст Стратегії, розуміються як бажаний стан української публічної служби (до 2020 р.). Останній співвідноситься не тільки з досвідом реформ у нових державах-членах ЄС Центральної та Східної Європи, що пояснюється свідомою орієнтацією на успішну модернізацію країн колишнього соціалістичного блоку, які до того ж є культурно спорідненими та географічно близькими.

Конвергенція громадянського суспільства та держави вже відбувається у розвинених європейських країнах на всіх рівнях: інституційному (створення у складі цивільної служби гібридних органів на кшталт квазіавтономних неурядових організацій, активне залучення інститутів громадянського суспільства до участі в державному управлінні), інструментальному (запозичення методів діяльності у приватного сектора), структурному (тяжіння до відкритих моделей держслужби), ціннісному та телеологічному (взаємодія громадянського суспільства та держави, що будується на спільних цінностях та спрямована на досягнення загального благоденства) тощо.

Аналіз сучасних вітчизняних ініціатив модернізації публічного управління в цілому та державної служби України зокрема, які здійснюються на законодавчому рівні, дозволяє обґрунтовано стверджувати, що вони де-факто побудовані на надзвичайно складній доктринально-концептуальній

основі, що охоплює як англосаксонські підходи до реформування публічного управління у вигляді елементів моделі нового публічного управління (НПУ), так і підходи континентально-європейські. При цьому останні зводяться не тільки до адміністративних традицій раціональної бюрократії, але й набувають сучасного переосмислення та подальшого розвитку в контексті моделі нео-веберівської держави (НВД), очевидно враховуючи і наявні універсальні концепції на кшталт «належного управління» та електронного врядування.

Рекомендована література за темою: [1-12], [21, 24, 27, 31, 32], [33-37]

Результати самостійної роботи. У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані професійні компетентності щодо використання сучасних підходів до визначення сучасного стану та основних тенденцій модернізації публічного управління та адміністрування в Україні, реформування публічної служби в державах-членах ЄС, розвитку публічного управління та адміністрування в Україні у співвідношенні з європейськими концептами.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Якими тенденціями характеризується історія публічного управління в Україні?
2. За якими підходами можна здійснити узагальнення існуючих варіантів визначення поняття «управління»?
3. Які основні функції стейкхолдерів щодо забезпечення сталого розвитку регіону?
4. Які основні досягнення другої історичної спроби українського народу побудувати власну національну державу?
5. Який алгоритм забезпечення сталого розвитку регіону?
6. Які історичні етапи становлення системи державного управління в Україні можна виділити в контексті розвитку суспільства?
7. Надайте характеристику першому етапу становлення системи державного управління в Україні.
8. Які основні віхи четвертого етапу становлення національної української державності?
9. Визначте особливості третього історичного етапу формування державності в Україні.
10. Який вклад Алтузіуса у формування ідей публічного управління та адміністрування?
11. Визначте особливості обґрунтування державного управління камералістами.
12. В чому полягають ключові положення школи наукового управління?
13. Які ключові концептуальні положення нормативної моделі раціональної бюрократії?
14. В роботах яких мислителів містяться витоки класичного лібералізму державного управління?
15. Які ідеї державного управління належать Вудро Вільсону?
16. Який вклад Анрі Файоля в теорію управління та адміністрування?

17. Як здійснювалося становлення традиційної моделі державного управління?
18. В чому полягають ключові положення теорії гуманістичному напрямку в управлінні?
19. Який вклад Гарольда Дуайта Лассвелла (Лассвелла) в теорію державного управління?
20. Який вклад Герберта Саймона в теорію державного управління?
21. В чому сутність основних та похідних принципів демократії?
22. Які основні передумови та чинники появи нової форми управління у публічному у секторі?
23. Які загальні риси притаманні управлінській діяльності?
24. Визначте сутність суспільного управління та основні елементи його загальної інституційної структури.
25. Надайте характеристику видам суспільного управління.
26. В чому сутність публічного управління як системного суспільного явища?
27. Дайте визначення понять «публічне управління» та «публічне адміністрування».
28. Які основні складові публічного управління? Яким чином вони взаємодіють?
29. Визначте, які складові виступають базисом прогресу сучасного суспільства
30. Що виступає ідеологічною основою прогресу сучасного суспільства та які її складові?
31. Проаналізуйте історично-законодавче підґрунтя формування поняття «місцеве самоврядування».
32. Що визначає публічний характер муніципальної влади?»
33. Які риси притаманні формам публічної влади (державній і муніципальній)?
34. Які особливості притаманні державній владі?

35. Якими особливостями характеризується влада місцевого самоврядування?
36. На яких засадах ґрунтується функціонування органів центрального рівня держави?
37. На яких засадах ґрунтується функціонування органів місцевого самоврядування?
38. Поясніть категоріальну сутність поняття «демократичне врядування».
39. Якими ознаками характеризується ефективно врядування?
40. Обґрунтуйте важливість зворотних зв'язків у практичній діяльності органів місцевого самоврядування.
41. Надайте характеристику системі публічного адміністрування
42. Визначте структуру механізму органів публічного адміністрування
43. Надайте характеристику принципам публічного адміністрування
44. В чому полягають особливості стилю публічного адміністрування
45. Проаналізуйте співвідношення публічного адміністрування і демократичного врядування
46. Надайте характеристику методам публічного адміністрування
47. В чому полягають демократичні процедури визначення ефективності публічного адміністрування?
48. В чому полягають демократичні засади проектів Організації Об'єднаних Націй із сталого розвитку?
49. Надайте характеристику національним цілям сталого розвитку в контексті публічного управління
50. Проаналізуйте основні складові Концепції сталого розвитку
51. В чому полягає механізм публічного управління політикою сталого розвитку?
52. Надайте характеристику інструментам публічного управління сталим розвитком України
53. Визначте концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад
54. Надайте характеристику теоріям лідерства

55. Проаналізуйте основні теоретичні підходи до розуміння лідерства
56. В чому полягає специфічний стиль публічного та державного лідерства?
57. Надайте характеристику показникам, що характеризують соціальну ефективність функціонування суб'єктів публічного управління
58. В чому полягає громадська оцінка ефективності публічного управління і адміністрування?
59. Які основні характеристики сучасної парадигми публічного управління та адміністрування?
60. Які специфічні особливості існують при визначенні ефективності публічного управління та адміністрування?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. — К.: Істина, 2003. — 208 с.
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157 - VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
5. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // ВВР України. – 1991. – № 33.
6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.
7. Закон України "Про статус депутатів місцевих рад" від 11 липня 2002 р. // ВВР України. – 2002. – № 40.
8. Закон України "Про органи самоорганізації населення" від 11 липня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 48.
9. Закон України "Про громадянство України" від 18 січня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 13.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157–VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – С. 734–740.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.

13. Алексеев В. М. Структури публічного управління в Україні: громадівські ради / В. М. Алексеев. – Чернівці : Технодрук, 2014. – 76 с.
14. Бачинська К. В. Державне управління, планування, фінанси: монографія \ К. В. Бачинська, В. П. Марушак, О. І. Марушак. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. – 228 с.
15. Вдовенко С.М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети, напрями реалізації). Монографія. / С.М.Вдовенко. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2012.– 260 с.
16. Взаємодія держави і суспільства в процесах публічної політики: наук. розробка / авт. кол. : С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, С. В. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 44 с.
17. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / В. С. Куйбіда, О. В. Карпенко, А. В. Дуда [та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка. – Київ : ЦП “Компрінт”, 2018. – 364 с.
18. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.
19. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 110 с.
20. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія : монографія / М.А. Міненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 404 с.
21. Проблеми та перспективи розвитку державного управління в умовах реформування: [колективна монографія] / Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В. – Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2017. – 493 с.
22. Професіоналізація у сфері публічного управління: стан, проблеми, перспективи вирішення [Текст] : монографія / за заг. ред. Хаджирадевої ;

- С. К. Хаджирадєва, Н. О. Алєушина, Л. О. Воронько [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2017. - 256 с.
23. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції / [С. О. Телешун та ін.]; за заг. ред. С. О. Телешуна; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. політ. аналітики і прогнозування. — Київ : НАДУ, 2017. — 247 с.
24. Публічне управління: теорія і практика : монографія / Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, М. М. Білинська [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: НАДУ, 2011. – 212 с.
25. Публічне управління та адміністрування [Текст]: словник : [навч. вид.] / М-во освіти та науки України, Чернігів. нац. технол. ун-т ; уклад.: О. М. Руденко, О. В. Шершньова, В. Д. Бакуменко [та ін.]. - Київ : Кондор, 2016. - 178 с.
26. Ястремська О. М. Публічне адміністрування : навчальний посібник / О.М. Ястремська, Л. О. Мажник. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 132 с.
27. Діденко Н.Г. Демократія і управління в ЄС: навчальний посібник. – Маріуполь, 2016. -235 с.
28. Кагановська Т.Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: Монографія. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 330 с.
29. Кравчук І. В. Оцінювання державної політики в Україні: монографія / І.В. Кравчук. – К. : К.І.С., 2013. – 272 с.
30. Татаренко В.Б. Система публічного адміністрування в Україні: становлення та розвиток / Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/Nrchdu_2012_181_169_11.pdf
31. Крутій О. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства / О. М. Крутій, О. В. Радченко. – Харків: Вид-во АДНДУ, 2015. – 320 с.
32. Дзюндзюк В. Розвиток публічного управління в ХХІ ст.: тенденції та виклики // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць.-

Х.: Вид-во «Магістр», 2013-№ 1 (43) – С.9-17 .

33. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України www.smida.gov.ua.
34. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
35. Навчальні посібники, довідники бібліотеки НТУ "ДП".
36. Податковий кодекс України, інші нормативні документи сайту Верховної ради України (<http://rada.gov.ua/>).
37. Матеріали Державного комітету статистики України (www.ukrstat.gov.ua), в тому числі його регіональних відділень.